

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/74/2023
Identifikačné číslo spisu:	6721010499
Dátum vydania rozhodnutia:	22.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:6721010499.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Štífta a JUDr. Dušana Szabóa v trestnej veci obvinenej S. W. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 22. novembra 2023 v Bratislave dovolanie obvinenej S. W. podané prostredníctvom jej obhajkyne JUDr. Ivany Kochanskej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. januára 2023, sp. zn. 5To/52/2022, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej S. W. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Zvolen (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 23. marca 2022, sp. zn. 3T/125/2021, uznal obvinenú S. W. za vinnú z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na skutkovom základe tam uvedenom.

Za to súd obvinenej uložil podľa § 221 ods. 2 Tr. zák. s použitím § 37 písm. m) Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 4 Tr. zák., § 49 ods. 2 Tr. zák. trest odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zák. súd obvinenú na výkon uloženého trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd obvinenej uložil aj povinnosť nahradiť poškodenej A. Ž. škodu vo výške 2.620,- Eur.

Proti tomuto rozsudku podala obvinená odvolanie, o ktorom Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením z 10. januára 2023, sp. zn. 5To/52/2022, tak, že ho postupom podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 10. júla 2023 podala obvinená S. W., prostredníctvom svojej zvolenej obhajkyne JUDr. Ivany Kochanskej, písomne odôvodnené dovolanie, v ktorom uplatnila dovolacie dôvody v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. d), písm. h) Tr. por., a síce:

- hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky; a
- bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. v rámci odôvodnenia podaného dovolania obvinená prostredníctvom svojej obhajkyne uviedla, že minimálne od 8. marca 2022 bola práceneschopná z dôvodu akútnej infekcie horných dýchacích ciest, pričom podľa jej slov počas celého priebehu súdneho konania bola ťažko chorá, indisponovaná a jej zdravotný stav jej neumožňoval adekvátne sa zúčastniť či už hlavného pojednávania, alebo verejného zasadnutia, ktorý zdravotný stav obvinená preukázala prostredníctvom formulára vydaného ošetrovúcim lekárom. K vykonaniu hlavného pojednávania v jej neprítomnosti obvinená upozornila na tú skutočnosť, že toto bolo vykonané hneď po prvom predvolaní, z čoho podľa jej názoru vyplýva, že okresný súd nevyužil žiadne iné spôsoby Trestným poriadkom pripúšťané k zabezpečeniu jej prítomnosti na hlavnom pojednávaní. Rovnako sa tak podľa jej názoru stalo aj na verejnom zasadnutí, kedy krajský súd v rámci odvolacieho konania jej neposkytol možnosť primerane sa obhajovať navzdory tomu, že mal za preukázanú dlhodobú práceneschopnosť obvinenej.

V prospech naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. obvinená argumentovala, že súd neprihliadol na možnosť pripustenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák. napriek tomu, že obvinená nahradila vzniknutú škodu, čo mal súd podľa jej názoru od počiatku preukázané jednak z výpisov účtu poškodenej, ako aj z vyjadrenia Poštovej banky, a. s. Pokiaľ by súd vzhľadom na uvedenú poľahčujúcu okolnosť, bol by pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností vyrovnaný, a teda by nedošlo k zvyšovaniu dolnej hranice trestnej sadzby trestu odňatia slobody, čím by bol podľa názoru obvinenej uložený adekvátny, spravodlivý a zákonný trest.

S poukazom na uvedené obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom, že napadnutým uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. januára 2023, sp. zn. 5To/52/2022, z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d), písm. h) Tr. por., bol porušený zákon v neprospech obvinenej S. W., podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 10. januára 2023, sp. zn. 5To/52/2022, ako i ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, a podľa § 388 ods. 1 prikázal krajskému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvinenej W. sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Zvolen (ďalej len „prokurátorka“) podaním z 3. augusta 2023 konštatujúc, že s argumentáciou obvinenej S. W. sa nestotožňuje, nakoľko podľa jej názoru okresný ako i krajský súd postupovali správne a v súlade so zákonom. Z trestného spisu je zrejmé, že poškodená časť finančných prostriedkov vrátila, avšak stalo sa tak až po podaní trestného oznámenia poškodenou, o ktorom postupe mala obvinená vedomosť, pričom navyše došlo len k čiastočnej náhrade škody spôsobenej poškodenou. Z tohto dôvodu prokurátorka vyjadrila presvedčenie, že pre priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák. neboli splnené podmienky.

K argumentácii obvinenej v súvislosti s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. prokurátorka uviedla, že napriek potvrdeniu o dočasnej práceneschopnosti obvinenej z 8. marca 2022 jej ospravedlnenie okresný súd obdržal až 22. marca 2022, pričom obvinená si predvolanie na hlavné pojednávanie prevzala už 10. decembra 2021 a súdu nepredložila žiadne potvrdenie o tom, že by jej zdravotný stav znemožňoval účasť na hlavnom pojednávaní. Obdobne tomu bolo aj v rámci odvolacieho konania pred krajským súdom, hoci už okresný súd v rámci odôvodnenia svojho rozsudku na uvedenú skutočnosť poukázal.

Vzhľadom na skutočnosti vyššie uvedené preto prokurátorka v rámci svojho vyjadrenia navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvinenej S. W. podľa § 382

písm. c) Tr. por. odmietol, nakoľko nie sú naplnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. d), písm. h) Tr. por.

Vyjadrenie prokurátorky k dovolaniu bolo doručené obvinenej i jej zvolenej obhajkyni 9. augusta 2023, pričom obvinená k vyjadreniu prokurátorky zaslala písomné stanovisko z 25. augusta 2023, v ktorom uviedla, že tvrdenie prokurátorky o tom, že časť peňazí poškodenej vrátila až po podaní trestného oznámenia, je zavádzajúce, na preukázanie čoho uviedla časovú os jednotlivých úkonov trestného konania a následne dátumy, kedy postupne poškodenej nahradila vzniknutú škodu. V ostatnom sa pridržala podaného dovolania.

Dňa 2. novembra 2023 bolo dovolanie obvinenej S. W. spoločne s kompletným k veci prislúchajúcim spisovým materiálom riadne predložené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o podanom dovolaní.

Po predložení veci najvyšší súd ako súd dovolací [§ 377 Tr. por.] predbežne preskúmal dovolanie obvinenej spolu s predloženým spisovým materiálom a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.], po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov [§ 372 ods. 1 Tr. por.], prostredníctvom obhajcu [§ 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote [§ 370 ods. 1 Tr. por.], na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať [§ 370 ods. 3 Tr. por.] a spĺňa aj nevyhnutné obsahové náležitosti [§ 374 Tr. por.]. Zároveň ale najvyšší súd zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Úvodom najvyšší súd pripomína, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných väd, a nie na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa, ani k preskúmvaniu nimi vykonaného dokazovania. Dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, prípadne korigovať v intenciách Trestného poriadku len odvolací súd [§ 322 ods. 3 Tr. por., § 326 ods. 5 Tr. por.]. Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou zameranou na preskúmvanie všetkých rozhodnutí súdov druhého stupňa a samotnú správnosť a úplnosť skutkových zistení nemôže posudzovať už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený eo ipso prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní sám vykonávať. Na objasnenie okolností prípadne potrebných na rozhodnutie o dovolaní môže dovolací súd vykonať dokazovanie len v obmedzenom rozsahu podľa § 379 ods. 2 Tr. por. Preto možnosti podania dovolania musia byť obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Čo sa týka naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por., tento je daný v prípade, ak bolo hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie vykonané v neprítomnosti obvineného bez splnenia zákonných podmienok na daný postup. Obvinená v podanom dovolaní vzhláda naplnenie tohto dovolacieho dôvodu nielen v jej neprítomnosti na hlavnom pojednávaní pred okresným súdom, ale i na verejnom zasadnutí v rámci odvolacieho konania na krajskom súde. K preskúmvaniu uvedenej námietky preto najvyšší súd pristúpil v dvoch rovinách, resp. dvoch krokoch, a síce skúmanie splnenia podmienok pre vykonanie hlavného pojednávania na okresnom súde v neprítomnosti obvinenej a následne skúmanie splnenie podmienok pre vykonanie verejného zasadnutia odvolacieho súdu v neprítomnosti obvinenej.

K prvej časti námietky, a síce nesplnenie zákonných podmienok na vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvinenej, poukazuje najvyšší súd na zákonné ustanovenie § 252 ods. 2 Tr. por., ktoré taxatívne vymenúva podmienky, kumulatívnym splnením ktorých môže súd, ak má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného, vykonať hlavné pojednávanie aj bez jeho prítomnosti. Podľa § 252 ods. 2 Tr. por. v neprítomnosti obžalovaného môže súd hlavné pojednávanie vykonať, len ak súd má za to, že vec možno spoľahlivo rozhodnúť a účel

trestného konania dosiahnuť aj bez prítomnosti obžalovaného a pritom

a) obžaloba bola obžalovanému riadne doručená a obžalovaný bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný,

b) obžalovaný mal možnosť vyjadriť sa o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, pred orgánom činným v trestnom konaní a boli dodržané ustanovenia o vyšetrovaní alebo skrátenom vyšetrovaní a obvinený bol upozornený na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania,

c) obžalovaný bol na možnosť vykonať hlavné pojednávanie v jeho neprítomnosti upozornený,

d) obhajca obžalovaného, ktorý je pozbavený spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, vyhlási, že netrvá na osobnom výsluchu obžalovaného.

Podľa ods. 3 predmetného ustanovenia hlavné pojednávanie v neprítomnosti obžalovaného nemožno konať, ak je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov. To neplatí, ak obžalovaný výslovne odmietol účasť na hlavnom pojednávaní alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací poukazujúc na vyššie citované zákonné ustanovenia konštatuje, že na hlavnom pojednávaní okresného súdu boli splnené všetky zákonné podmienky na konanie v neprítomnosti obvinenej S. W..

Pokiaľ ide o formálne podmienky § 252 ods. 2 Tr. por., je potrebné uviesť, že obžaloba bola obvinenej S. W. riadne doručená (doručenka v spise na č. l. 187); na predmetné hlavné pojednávanie bola riadne a včas predvolaná - predvolanie jej bolo doručené do vlastných rúk 10. decembra 2021 (doručenka v spise na č. l. 198); o skutku, ktorý je predmetom obžaloby, bola v prípravnom konaní vypočutá v procesnom postavení obvineného (zápisnica o výsluchu obvineného v spise na č. l. 12 - 13), ustanovenie § 206 ods. 1 Tr. por. o vznesení obvinenia bolo takisto dodržané - uznesenie o vznesení obvinenia jej bolo doručené 15. februára 2021 (doručenka v spise na č. l. 9); obvinená bola upozornená na možnosť preštudovať spis a urobiť návrhy na doplnenie vyšetrovania (doručenka v spise na č. l. 177) - právo preštudovať spis obvinená nevyužila (č. l. 180 - 181 spisu). Nakoľko v tomto prípade nejde o obvinenú, ktorá by bola pozbavená spôsobilosti na právne úkony, alebo by jej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, splnenie podmienky podľa § 252 ods. 2 písm. d) Tr. por. nebolo potrebné.

Termín hlavného pojednávania bol určený na 23. marca 2022, o čom mala obvinená vedomosť od 10. decembra 2021, kedy si prevzala predvolanie na hlavné pojednávanie. Žiadosť o odročenie hlavného pojednávania zo zdravotných dôvodov spolu s potvrdením o dočasnej práceneschopnosti z 8. marca 2022 však obvinená okresnému súdu doručila až 20. marca 2022 o 21:39 hod. Správne však okresný súd v zápisnici o hlavnom pojednávaní z 23. marca 2022 postupoval, keď vykonal hlavné pojednávanie, nakoľko obvinená súdu nepredložila vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že jej zdravotný stav jej neumožňuje účasť na úkone, na ktorý bola predvolaná, a to bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu alebo z dôvodu nebezpečenstva rozšírenia nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby tak, ako to požaduje ustanovenie § 120 ods. 2 Tr. por. Z hľadiska naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por. je podstatná len tá skutočnosť, či pre vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvineného boli splnené zákonné podmienky (§ 252 Tr. por.), a to v čase začatia hlavného pojednávania. Ak boli tieto podmienky splnené - a v posudzovanom prípade ako bolo už vyššie uvedené splnené boli - súd môže ipso facto vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného, teda nevyžaduje sa akýkoľvek prejav vôle obžalovaného spočívajúci v jeho súhlase, resp. nesúhlase s takýmto postupom. S poukazom na sumarizované preto najvyšší súd rezultoval, že podmienky na vykonanie hlavného pojednávania v neprítomnosti obvinenej boli splnené a v konaní okresného súdu nezistil žiaden zákonný nedostatok naplňajúci dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d) Tr. por.

K druhej časti námietky, a síce nesplnenie zákonných podmienok na vykonanie verejného zasadnutia odvolacieho súdu v neprítomnosti obvinenej, poukazuje najvyšší súd na zákonné ustanovenie § 293 ods. 5 Tr. por., v ktorého intenciách sa verejné zasadnutie vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5 Tr. por. Najvyšší súd zistil, že obvinená termín verejného zasadnutia určený na 10. januára 2023 vzala na vedomie 8. decembra 2022, t. j. riadne a včas. Obvinená 9. januára 2023 o 14:30 hod. adresovala krajskému súdu e-mail s ospravedlnením neúčasti, žiadosťou o odročenie a s priloženým potvrdením o dočasnej pracovnej neschopnosti z 18. novembra 2022. Zo zápisnice o verejnom zasadnutí z 10. januára 2023 (č. l. 262 spisu) vyplýva, že predseda senátu odvolacieho súdu správne vyhodnotil, že sú splnené podmienky na vykonanie verejného zasadnutia o odvolaní v neprítomnosti obvinenej, nakoľko nepredložila súdu vyjadrenie ošetrojúceho lekára o tom, že jej zdravotný stav jej znemožňuje účasť na verejnom zasadnutí v zmysle § 120 ods. 2 Tr. por. Súčasne najvyšší súd konštatuje, že okrem splnenia podmienok podľa § 293 ods. 5 Tr. por. zároveň nebola naplnená ani žiadna z negatívnych podmienok zakazujúcich vykonať verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného konštituovaných v ustanovení § 293 ods. 6 Tr. por., a preto verejné zasadnutie odvolacieho súdu v neprítomnosti obvinenej bolo vykonané za splnenia všetkých zákonných podmienok pre takýto postup.

Splnenie zákonných podmienok pre vykonanie hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia v neprítomnosti obvinenej napokon správne ustálil aj krajský súd v dovolaní napadnutom uznesení, keď uviedol, že „Pokiaľ ide o námietky obžalovanej, že nebola vypočutá na hlavnom pojednávaní, a že k jej výsluchu na hlavnom pojednávaní nedošlo, pretože sa ospravedlnila a súd to nerešpektoval, k týmto námietkam odvolací súd nemohol prihliadnuť, pretože obžalovaná sa na hlavné pojednávanie ani verejné zasadnutie na odvolacom súde riadne neospravedlnila, keďže súdu nepredložila aj potvrdenie v zmysle § 120 ods. 2 Tr. por. o svojom zdravotnom stave od lekára, pričom samotné doručenie PN-ky nestačí. Z uvedeného dôvodu prvostupňový súd mal splnené zákonné podmienky na vykonanie hlavného pojednávania bez prítomnosti obžalovanej a rovnako aj odvolací súd mal splnené podmienky pre vykonanie verejného zasadnutia dňa 10.01.2023, keďže obžalovaná sa síce ospravedlnila a požiadala o odročenie verejného zasadnutia, ale opätovne nepredložila potvrdenie od svojho lekára o zdravotnom stave, z ktorého by vyplynulo, či účasť na verejnom zasadnutí na Krajskom súde v Banskej Bystrici by ohrozovala jej zdravotný stav. Z uvedeného dôvodu aj krajský súd vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovanej, pretože mal na to splnené zákonné podmienky.“

Na dôvažok najvyšší súd upozorňuje, že takéto konanie obvinenej (a síce zasielanie ospravedlnení neúčasti na hlavnom pojednávaní, resp. verejnom zasadnutí, jeden, príp. niekoľko málo dní pred termínom konania spolu s priložením potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti vydaným niekoľko týždňov, resp. mesiacov pred termínom konania hlavného pojednávania, resp. verejného zasadnutia) sa javí skôr účelovým, než skutočne preukazujúcim tak závažné zdravotné problémy obvinenej, pre ktoré by sa nariadeného a s dostatočným časovým predstihom oznámeného termínu úkonu trestného konania nemohla zúčastniť. Na margo uvedeného poukazuje najvyšší súd na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, v ktorej intenciách ospravedlnenie obvineného, že sa nemôže zúčastniť hlavného pojednávania z dôvodu práceneschopnosti je dostatočným ospravedlnením len vtedy, ak obvinený svoju neúčasť ospravedlní včas [R 41/2004].

Čo sa týka dovolacích námietok obvinenej v súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., najvyšší súd poukazuje na svoju konštantnú rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej „Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.“ [stanovisko Trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. 46/2010, uverejnené v Zbierke

stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 5/2011]. Podradenie dovolateľkou popísaného dovolacieho dôvodu pod ustanovenie § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por. je preto nesprávne, avšak vzhľadom na skutočnosť, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Tr. por., sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. [R 120/2012-III], posúdil najvyšší súd, či obvinenou uvádzané dovolacie námietky (ne)napĺňajú - vecne vymedzený, hoc nesprávne právne subsumovaný - dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por.

Nakoľko v prípade posudzovania pomeru poľahčujúcich a priťažujúcich okolností ide jednoznačne o aplikáciu kogentných ustanovení viažucich sa k výroku o treste, uvedené by bolo spôsobilé naplniť nie dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Tr. por., ale jedine dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., a síce nesprávnu (ne)aplikáciu iného hmotnoprávneho ustanovenia. Uvedenému výsledku svedčí i rozhodovacia činnosť vo veci konajúceho senátu najvyššieho súdu, keď v inom svojom rozhodnutí uviedol, „že v procese subsumpcie skutkových zistení pod niektorú z poľahčujúcich/priťažujúcich okolností môže dôjsť aj k právnemu pochybeniu, a to vrátane toho, ktoré predznamena naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Napríklad vôbec nie je vylúčené, že by dovolací súd z popisu skutkovej vety, ako aj z analytickej časti odôvodnenia súdov (rýdzo) právne uzavrel, že trestný čin nebol spáchaný verejne podľa § 37 písm. f) Tr. zák. v spojení s § 122 ods. 2 Tr. zák. [napr. s poukazom na to, že troch poškodených, o ktorých sa zmieňuje napadnuté rozhodnutie nemožno považovať za „súčasne prítomné osoby“ pri páchaní trestného činu podľa § 122 ods. 2 písm. b) Tr. zák.], príp. že obvinený nespáchal viac trestných činov podľa § 37 písm. h) Tr. zák. [napr. preto, že popri aplikácii § 41 ods. 2 Tr. zák. už obvinenému v zmysle § 38 ods. 1 Tr. zák. nemožno započítať priťažujúcu okolnosť § 37 písm. h) Tr. zák.]. Ak totiž identické námietky môže dovolací súd preskúmať vo väzbe na niektorý znak základnej, príp. kvalifikovanej skutkovej podstaty trestného činu [napr. § 337 Tr. zák., § 174 ods. 2 písm. b) Tr. zák., § 277a ods. 2 písm. a) Tr. zák.], neexistuje relevantný dôvod, pre ktorý by ich nemohol posudzovať v prípade tejto kategórie.

Treba teda dôsledne rozlišovať charakter námietky dovolateľa, ako aj rozsah skutkových okolností, ktoré si súdy vykonávajúce dokazovanie podľa § 2 ods. 11, ods. 12 Tr. por. ustálili (pozn. je predsa zásadný rozdiel, ak by generálny prokurátor s poukazom na § 127 ods. 2 Tr. zák. a vymedzenie skutku argumentoval, že 22 ročnému páchatelovi nemohla byť priznaná okolnosť podľa § 36 písm. d) Tr. zák. a keby s poukazom na jeho doterajšie správanie a výsledky znaleckého skúmania dôvodil, že mu táto okolnosť nemala byť priznaná, lebo jeho vek nemohol mať vplyv na rozumovú alebo vôľovú spôsobilosť). Aj v posudzovanom prípade obvinený vo väzbe na § 36 písm. k) Tr. zák. nenamietal nedostatočné, resp. nesprávne zistenie skutočností (pozn. ani krajský súd nespochybňoval, že obvinený vrátil doručenky, ktorých krádežou sa pokúsil mariť prebiehajúce exekučné konanie; vid' s. 6 ods. 2 až 7 ods. 1 uznesenia krajského súdu), ale aktívne rozporoval právne závery súdov, že by takto úplne a správne zistený skutkový stav, okolnosť podľa § 36 písm. k) Tr. zák. [v kontexte právnej kvalifikácie podľa § 344 ods. 1 písm. b) Tr. zák.] nenaplnil.

Pre priznanie poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák. sa vyžaduje len to, aby sa páchatel pričínil o odstránenie škodlivých následkov trestného činu alebo dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu. Treba pritom zvýrazniť, že škoda predstavuje len jednu z foriem škodlivých následkov, ku ktorým pri páchaní trestnej činnosti môže dôjsť. Škodlivé následky trestného činu môžu byť rôzne a ich vznik závisí od objektu, teda od Trestným zákonom chráneného záujmu. Okrem škody, ktorá je oceneľná peniazmi podľa § 126 Tr. zák., môže ísť aj o iné škodlivé následky, ktoré takto vyjadriť nemožno, ale vznikli v príčinnej súvislosti so spáchaním trestného činu (vid' § 124 ods. 1 Tr. zák. per analogiam). Napríklad v prípade prečinu podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák. má síce poškodený nárok na náhradu nákladov súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, bolestné a prípadne aj materiálnu ujmu, ktorá mu vznikla, avšak ani úplnou finančnou kompenzáciou takto vzniknutých nárokov (teda zaplatením celej vzniknutej škody tak, ako ju definuje § 124 ods. 1 Tr. zák.), nemôže dôjsť a ani nedôjde k odstráneniu celého škodlivého následku, spočívajúceho v trvalej alebo dočasnej invalidite poškodeného. Inými slovami, s ohľadom na to, že Trestný zákon v § 36 písm. k) Tr. zák. rozlišuje

medzi škodou a škodlivými následkami [pozn. obdobne vid' aj § 85 písm. a), b) Tr. zák., § 107 ods. 1 písm. d) Tr. zák., príp. § 179 ods. 4 písm. b) Tr. zák., príp. § 345 ods. 3 Tr. zák. atď.], pri definícii škodlivých následkov treba mať za to, že ide akékoľvek porušenie/ohrozenie Trestným zákonom chráneného záujmu, ktorý je v príčinnej súvislosti s trestným činom.

Na účely poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák. treba vychádzať zo škody ako takej ujmy na majetku alebo na právach poškodeného alebo takej inej ujmy, ktorá je v príčinnej súvislosti s trestným činom, bez ohľadu na to, či ide o škodu na veci alebo na právach, ktorá má hmotnoprávny základ v Občianskom / Obchodnom zákonníku (príp. osobitných predpisoch) a je teda uplatniteľná v adhéznom konaní podľa § 46 a nasl. Tr. por. Ešte inak povedané, je zrejmé, že trestným konaním páchatel'a môže dôjsť k takým škodlivým následkom, ktoré majú charakter škody, v mnohých prípadoch (pozn. zvyčajne okrem trestných činov podľa IV. a V. hlavy osobitnej časti Trestného zákona) však takto vzniknutý škodlivý následok nemožno vyjadriť len peniazmi. Pritom načrtnuté rozlišovanie je dôležité, keďže od typu škodlivého následku, ktorý páchatel' spôsobil a ďalším konaním sa usiloval zreparovať, závisí ne/priznanie okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák. Kým v prípade nahradenia škody zákon vyžaduje, aby išlo o náhradu úplnú a páchatel' konal dobrovoľne, v prípade odstránenia škodlivých následkov trestného činu postačuje, aby sa páchatel' o ich odstránenie pričínil (pozn. zrejme obdobne účinným spôsobom, ako v prípade úplného a dobrovoľného nahradenia celej spôsobenej škody) a nie je pritom ani rozhodné, z akého dôvodu sa tak stane [pozn. navrátiac sa teda k uvádzanému príkladu, ak by páchatel' prečinu podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zák. poškodenému kvôli nedostatku finančných prostriedkov síce nenahradil spôsobenú škodu, avšak sprostredkoval by mu rehabilitácie, na ktoré by ho aj pravidelne vozil autom, nepochybne by sa pričínil o odstránenie škodlivých následkov trestného činu]. [Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 10. júna 2020, sp. zn. 5 Tdo 21/2020]

S poukazom na uvedené je potrebné rozdeliť námietku obvinenej W. týkajúcu sa nepriznania poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák. do dvoch rovín, a to roviny skutkovej a roviny právnej. V časti, v ktorej obvinená uvádza, že poškodenej okrem sumy 650,- Eur zaplatila aj sumu vo výške 1.350,- Eur, ide o námietku skutkovej povahy, ktorú najvyšší súd ako súd dovolací nie je, s poukazom na negatívnu podmienku v § 371 ods. 1 písm. i) časť vety za bodkočiarkou Tr. por., oprávnený podrobiť ani prieskumnej, ani revíznej právomoci.

Pokiaľ sa však najvyšší súd zamerá na námietku obvinenej v súvislosti s nepričítaním jej poľahčujúcej okolnosti v súvislosti so zaplatením časti škody vo výške 650,- Eur, a teda v tomto rozmere možno konštatovať právny charakter vznesenej námietky, musí najvyšší súd konštatovať, že k priznaniu poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. k) Tr. zák., a síce páchatel' sa pričínil o odstránenie škodlivých následkov trestného činu alebo dobrovoľne nahradil spôsobenú škodu, možno (v prípade, ak bola trestným činom spôsobená škoda) pristúpiť vtedy, ak páchatel' spôsobenú škodu nahradil a zároveň tak učinil dobrovoľne. Nahradením spôsobenej škody však nemožno rozumieť len jej čiastočnú úhradu bez akejkoľvek následnej snahy páchatel'a o pokračovanie v takomto konaní s cieľom uhradiť spôsobenú škodu v celosti, čo by bolo možné konštatovať v prípade, ak by páchatel' pravidelne v splátkach poškodenému spôsobenú škodu splácal.

Na margo uvedeného, pokiaľ obvinená v dovolaní uviedla, že sumu 1.350,- Eur potvrdzuje listinný dôkaz na č. l. 24 spisu, nakoľko ide o totožný účet platiteľ'a ako pri ostatných platbách (200,- Eur, 300,- Eur a 150,- Eur), najvyšší súd túto obhajobu obvinenej vyhodnotil ako lživú, nakoľko v kolónke „poznámka/popis operácie“ je ako forma vkladu na účet príjemcu (poškodenej) uvedený „vklad v hotovosti“, a teda účet platiteľ'a nevyjadruje identifikačný údaj účtu obvinenej, ale len spôsob zúčtovania tejto bankovej operácie. Uvedený záver podporuje i fakt, že na bankový účet poškodenej bol vklad v hotovosti vykonaný i v dňoch 9. januára 2020 a 23. januára 2020 v súhrnnej výške 1.300,- Eur s úplne totožným účtom platiteľ'a, pričom ide o inkriminované obdobie spáchania žalovaného skutku, kedy obvinená od poškodenej finančné prostriedky vylákala, a nie jej ich vracala.

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd dospel k záveru, že obvinenou uplatnené

dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. d), písm. h), písm. i) Tr. por. nie sú dané, a preto jej dovolanie na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, postupom podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Rozhodnuté bolo pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.